

Výročí záchránce Elieho Wiesela

Letos v prosinci uplyne 100 let od narození významného lékaře Lea Eitingera, který za války pomáhal do bezpečí židovským dětem.

JUDITA MATYÁŠOVÁ

PRAHA Osud lékaře Lea Eitingera je u nás téměř neznámý, v zahraničí je však považován za významného lékaře a aktivistu v oblasti lidských práv. Zapojil se do záchran desítek českých židovských dětí, pomohl přežít holocaust spisovatel Eliemu Wieselovi a vydal řadu mezinárodně uznávaných publikací. Nyní vychází Eitingerův životopis. Dnes a zítra se na jeho počest koná mezinárodní konference v Brně.

„Je to možná tak trochu paradox, že nás s odkazem našeho významného rodáka seznamují jeho norští kolegové, psychiatři i historici...“ sdělila LN Barbora Antonová, jedna z pořadatelek vzpomínkových akcí na Lea Eitingera. „Letos slavíme sté výročí jeho narození, proto se náš Okrašlovací spolek pro Lomnici a okolí rozhodl zorganizovat sérii událostí, které přiblíží život této osobnosti. Věříme, že busta, konference a české vydání paměti jsou jen prvními kroky k hlubšímu seznámení s Eitingerovými myšlenkami i činy.“ dodala členka Okrašlovacího spolku Antonová.

Tam mezi přízraky

Eitingerova životní pouť začala 12. prosince 1912. Narodil se v Lomnici na Tišnovsku do početné židovské rodiny. V roce 1937 dokončil studia medicíny v Brně, o rok později se účastnil bojů na slovensko-maďarské hranici. Po návratu do Brna začal spolupracovat s norskou organizací Nansenhjelp, která působila ve střední Evropě.

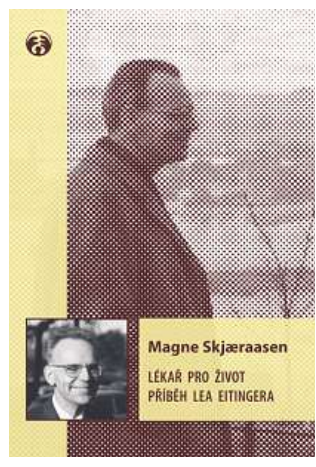
Od roku 1984 uděluje univerzita v Oslu Cenu Lisl a Lea Eitingerových

Záznam o školní docházce v Pohořelicích

Se svým „nejslavnějším“ spolupříznivcem Eliem Wieselem Elie Wiesela se ze zdravotních důvodů nemohl zúčastnit konference v Brně, poslal však organizátorům osobní dopis s poděkováním

Magne Skjæraasen
LÉKAŘ PRO ŽIVOT
PŘÍBĚH LEA EITINGERA

Jejím hlavním cílem bylo umožnit lidem v ohrožení vycestování do Norska. V srpnu a v říjnu 1939 odjely z Čech dvě skupiny dětí, Eitinger doprovázel jednu z nich. Celkem se jednalo o 37 dětí. Mladý lékař se v Norsku věnoval psychiatrii, zároveň se snažil svými kontakty pomáhat české židovské komunitě. V dubnu 1940 bylo Norsko obsazeno, rodiče českých dětí se o své potomky obávali. Sedmnáct dětí se vrátilo, rodiče doufali, že v Čechách jim bude lépe. Všechny skončily v koncentračních táborech... Koncem roku 1942 čekal Eitinger

stejný osud jako stovky norských Židů, musel jet do Osvětimi. „Pracoval jako táborem lékař. Prodlužoval pobyt pacientů na marnodce, aby nemuseli zpět do lágru. Mezi mnoha pacienty vzpomínal na mladého rumunského vězně, který měl před vážnou operací. Narkózu mu dát nemohl, a tak slíbil, že ho bude držet za ruku, dokud se neprobudí. Ten pacient se jmenoval Elie Wiesela, říká pro LN docentka Miluše Juříčková, která do češtiny přeložila právě vycházející knihu norského publicisty Magne Skjæraasena *Lékař pro život. Příběh*

Lea Eitingera. Mladý pacient Wiesela se později proslavil jako autor knih o koncentračních táborech. Na svého záchránce nikdy nezapomněl, zmiňuje ho i ve svých pamětech: „Mnoho let po válce jsem jel přednášet do Osla. Přistupuje ke mně jakýsi důstojný a elegantní muž: „Myslím, že jsme byli ve stejném táboře“. Zapomínám, kde jsem. Sál zahálí stín. Jsme sami: profesor Leo Šua Eitinger, světově proslulý psychiatrik, a já... O pár let později během slavnostní večere po předání mé Nobelovy ceny bude Eitinger jedním z řečníků.

Promluví prostě jakožto přeživší. A já, zatímco hovořím, nás oba znovu vidím tam, mezi přízraky.“

Leo Eitinger se po válce vrátil do Norska. V roce 1966 se stal profesorem psychiatrie a vedoucím Psychiatrické kliniky na Univerzitě v Oslu. Založil psychiatrický odbor viktimologie, který se zabývá důsledky agrese pro oběť. Norský král mu udělil titul komtur Norského královského řádu sv. Olava. Eitinger zemřel v roce 1996. Od roku 1984 uděluje univerzita v Oslu Cenu Lisl a Lea Eitingerových v oblasti lidských práv.

FOTO: JODISKE MUSEUM I TRONDHEIM, OKRESNÍ ARCHIV BRĚCLAV // KOLÁŽ SIMON / LN

Panenko pro UNICEF ušili Bílá i Bartoška

PRAHA Téměř tři desítky známých osobností a módních návrhářů vytvořily panenky pro benefiční aukci UNICEF, jejíž výtěžek je určen pro projekt nazvaný *Adoptuj panenku a zachrániš dítě*. Aukce se uskuteční 4. prosince v Českém muzeu hudby. Od roku 2002, kdy byl projekt v České republice zahájen, až do letošního září získal UNICEF na podporu očkovacích programů téměř 16 milionů korun. Díky nim bylo v nejchudších zemích proočkováno 26 585 dětí.

Každá panenka představuje skutečné dítě, které bude v rozvojových zemích proočkováno proti šesti smrtelným dětským nemocem. Dobročinná aukce panenek od známých osobností vynesla v letech 2003 až 2011 přes čtyři miliony korun a zajistila proočkovanosť téměř 7000 dětí.

„Každý rok má aukce vzrůstající tendenci, takže by bylo škoda přestávat v tom nejllepší, naopak. Loňská aukce vynesla 724 tisíc korun.“ řekla výkonná ředitelka Českého výboru pro UNICEF Pavla Gomba. Dražitelů bývá okolo čtyřiceti.

Rekord v dosažení částky zatím drží zpěvačka Heidi Janků, jejíž panenka se vydražila za 150 tisíc korun, panenky od návrhářky Liběny Rochové bývají draženy za cenu okolo 60 tisíc korun. Kromě nich pro desátou aukci připravili panenky například herci Jiří Bartoška a Květa Fialová, režisér Jan Hřebejk, spisovatel Michal Viewegh s manželkou, architektka Eva Jiřičná i zpěvačka Lucie Bílá, ale i lidé z řad veřejnosti.

Vyvolávací cena každé panenky bude jako každoročně 3000 korun. Charitativní organizace panenky pak prodává a nabízí k „symbolické adopci“ za 600 korun. čtk

52 stran

Kinoautomat Aleny Činčerové a Adély Sirotkové

Rozhovor s dokumentaristkami – dcerou a vnučkou autora Kinoautomatu Raduže Činčery.

Dočtete se v magazínu Pátek LN

Reportáž z města v podzáhmí podezřele luxusně dotovaného Evroponu.

Sex a intelektuální rozhovory. Co se dělo v legendárním bytě Jiřího Muchy na Hradčanech?

Genetik Daniel Vaněk čte z kostí v masových hrobech a hledá tělo Milady Horákové.

Program TV na celý týden

+ tipy: Olga Špátalová, Jaromír Bosák, Eva Zaoralová, Ondřej Štindl, Veronika Bednářová, Jindřich Göth, Jan Kačer

NEKROLOG

Maxim (98)
patriarcha bulharské pravoslavné církve

Byl nejstarším patriarchou ze všech představitelů pravoslavných autokefálních církví, tedy společnosti křesťanů, která nepodléhá žádné vnější autoritě a jsou organizována na národním principu. Úřad zastával více než čtyřicet let. Byl zvolen 4. července 1971 po smrti patriarchy Kirila. Církev provedl obdobím komunistických represí i hrozbou vnitřního rozštěpení. Pro zájmovost, v Bulharsku se k ní hlásí 6,5 milionu věřících, tedy pětadesát procent obyvatel, a další 2 miliony za hranicemi vlasti. Kritici ho však obviňovali z kolaborace s režimem Todora Živ-

kova, kterým byl údajně do funkce jmenován bez svolení. Po jeho pádu Maxima v roce 1992 kvůli tomu pravice vláda prostřednictvím komise při ministerské radě odvolala, což nepřijal a soudně si vymohl nevměšování státu do církevních záležitostí. Přesto byl zvolen nový patriarcha Pi-

men a bulharská ortodoxní církev se rozštěpila. Od bývalého prezidenta Georgiho Parvanova dostal k devadesátinám státní řád.

Narodil se jako Marin Najdenov Minkov 29. října 1914 ve vesnici Orešak. Měl staršího bratra. Studoval bohoslovectví v hlavním městě a v roce 1941 se stal mnichem. Zemřel v úterý 6. listopadu v Sofii po měsíční hospitalizaci. K jeho úmrtí zasal soustrastný telegram papež Benedikt XVI., připomněl v něm vřelé přijetí, kterého se dostalo jeho předchůdci Janu Pavlovi II. při návštěvě země v květnu 2002.

Profily osobností, které opustily tento svět, připravuje **Jan Rejžek**

STŘÍPKY

Čínanka zatajila muži, že byla ošklivá

PEKING Kuriózní soudní spor se odehrál v Číně, kde čerstvě rozvedený muž žaloval svou bývalou manželku za to, že mu porodila ošklivou dceru. Nejen, že soud vyhrál, ale jeho bývalá žena mu musí vyplatit odškodnění ve výši 750 tisíc jüanů (asi 2,4 milionu dolarů). Zatajila mu totiž, že bývala ošklivá, a než se poznali, podstoupila nákladnou plastickou operaci, informoval zpravodajský server Sina News. Zalobce Feng Tien byl podle serveru šokován, když uviděl svou novorozenou dceru. Nejenže mu připadala „neuvěřitelně ošklivá“, ale ještě ke všemu se vůbec nepodobala ani jednomu z rodičů. čtk

POSLEDNÍ SLOVO

Bez zákalu

Pokusil jsem se trochu opravit chňatřící organismus a nechal jsem si odstranit šedý zákal na obou očích. Nikoliv proto, že bych se opičil po Miloši Zemanovi a Václavu Klausovi, kteří stejnou operaci podstoupili nedávno, a toužil vypadat stejně přátelivě jako prezident bez brýlí. Je nás prý takových za rok v republice sedmdesát tisíc. Problémy začaly nápadně, loni jsem na fotbalě přestal rozeznávat jména hráčů na dresech na druhé straně hřiště. Naše milá letenská oční lékařka Blanka Dienstbierová (nechodíte k ní taky, kolego Vaculíku?) mě neprodleně poslala na kliniku Lexum, jež má kromě Prahy rovněž pobočky v Brně, Českých Budějovicích, Ostravě a v Táboře.

Povím vám, že člověka potkají v životě bolestivější zážitky, třeba přímé přenosy z Poslanecké sněmovny. Přijala mě přívětivá zdra-

votní sestřička, vyfotili jsme se mobilním čtenářem Lidovek, půl hodiny mi kapala do zornice anestetikum a šlo se na věc. Přivítal mě nešmírně sympatický primář MUDr. Vladimír Smažinka, podali jsme si ruce, on pravil, že je mu ctí mne operovat, a já opáčil, že mi je ctí být jeho pacientem. Položili mě na lůžko a laser se dal do práce. Jako byste se z obličku dívali se zájmem sami na sebe, jak vám umisťují umělou čočku. Za pár minut bylo hotovo, dostal jsem na oko flastr a šel domů.

Rád bych tedy v časech všeobecného rozčilení a zlých zpráv přešel pro změnu s jednou dobrou zvěstí o vynikajícím profesionálovi ve svém oboru. Musím poděkovat panu doktorovi (a instrumentárce Karle Rodákové) za precizní výkon. Vřek jsem nebyl v rukou žádné nazdárky. Jak jsem si našel na

internetu, podílel se na vývoji první nitrooční čočky u nás, už v roce 1984 zavedl jako jeden z prvních operace zadního segmentu oka, vybudoval moderní oční oddělení v Uherském Hradišti, dosud provedl přes dvanáct tisíc zákroků a několik set transplantací rohovky, za což byl oceněn před třemi lety diplomem na VII. mezinárodním sjezdu České společnosti refrakční a kataraktové chirurgie, a má za sebou zahraniční stáže v New Yorku, Baltimoru a v Marseille.

Předešlým jsem v Galerii Montmartre na vernisáži výstavy pozoruhodných obrazů Davida Němce „Skutečná událost“ náhodou potkal Ivanu Havla a Vladimíra Hanzla, který dělal jeho bratru Václavovi dlouhá léta tajemníka, a ejhle! Dali jsme řeč a vyplnulo z ní, že Vládá byl před časem na sedém zákalu taky a dneska se samozřejmě obejde bez dioptrií. Vědec

Ivan přišel se zajímavými otázkami, jak se se špatným zrakem vyrovnávali lidé před vznikem brýlí ve třináctém století a čím to, že takové africké kmény dodnes nenosí okulary, a jakpak je to u nich se slepotou. Tak jsem ho aspoň oblažil veledůležitou informací, že oční klinika Lexum se nachází v Krči nedaleko ulice Nad Havlem.

Všichni potvrdí, že po zblvení se katarakty se svět užasně rozsvítí. Náhle jasnozřivě a lépe než předtím vidíte, kdo je slušný člověk a kdo Roman Pekárek. Jedinou chybou může být, když dodatečně odhalíte, že vaše milovaná má na nose pupínek... čtk

JAN REJŽEK

Pondělí Neff

Úterý Vaculík

Středa Baldýnský

Čtvrtek Rejžek

Pátek Šustrová

Sobota Klíma